

Gemeente : Boxtel
Plaats : Liempde
Straat + nummer : Looeind 12
Kad. aanduiding : B3002
Huidige functie : woonhuis met stalling
Oorspr. functie : boerderij
Bouwtype : langgevelboerderij
Bouwjaar : 1928

Objectnr. : 25
Datum invent. : 11/1998
Kwalificatie : gemeentelijk monument

Bouwgeschiedenis: Looeind 12 is in 1928³ gebouwd in opdracht van de kinderen van Adriaan Avendonks. Hiervoor is ter plaatse een oude boerderij gesloopt die al voorkomt op het kadastrale minuutplan van 1832^{1,2}. Het ontwerp is van de hand van de plaatselijke timmerman H.J. van den Boomen, en met de uitvoering was belast Cornelis van den Boomen (het bedrijf van Van den Boomen bouwde eveneens de nabij gelegen boerderijen Looeind 17, anno 1926 [objectnr. 26] en Looeind 11, anno 1932 [objectnr. 24]). De bouwsom was begroot op 4.500 gulden.

Het betreft een langgevelboerderij met een relatief klein bedrijfsgedeelte (weinig groter dan het woonhuis) met voorstal, stal, dorsvloer, bergplaats en links achterin een varkenshok. Midden aan de achtergevel kwam een bakhuis-aanbouw annex privaat en ashok. Het woongedeelte heeft een centrale gang, met aan weerszijden een kamer, die leidt naar het grootste vertrek, een woonkeuken met dwars op de brandmuur een brede boerenschouw (met tegen de rug een schouw in de voorkamer); en verder nog, rechtsachter naast de keuken, een kelder/opkamer met trap naar zolder.

Later is de bedrijfsruimte aan de achterzijde, aansluitend aan de bakhuis-aanbouw, uitgebreid met een varkensstal; gezien het puntgave knipwerk van de oorspronkelijke achtergevel zal deze vergroting van de bedrijfsruimte kort na 1928 zijn gemaakt.

Nadat de boerderij zo'n 15 jaar geleden buiten bedrijf kwam, is het voorste deel van de stal ingericht tot woonruimte: de getoogde dubbele staldeur in de voorgevel is hierbij vervangen door een zesruits woonhuisvenster. Aan weerszijden van het pand zijn op het voormalige boerderij-perceel vrijstaande woningen gebouwd (1977 en 1988). Aan de rechterzijde is op het achtererf in 1993 een garage gezet.

Beschrijving: Langgevelboerderij, met het woonhuis aan de rechterzijde, gelegen aan de noordzijde van het Looeind. Aan weerszijden, op korte afstand, vrijstaande nieuwbouwwoningen; open veld aan de overzijde van de weg. Het pand is geplaatst op een lichte verhoging, op ca. 5 meter van de weg. Aan weerszijden een oprit, Vóór het pand een omhaagde siertuin; inrit ter hoogte van de deeldeuren. Op het achtererf een oude kastanjeboom. Het pand beslaat een rechthoekig grondplan van ca. 19x8 meter met in de lengte aan de achtergevel een aanbouw van ca. 11x3 meter. De boerderij heeft een zadeldak, met afloeiing op de aanbouw, en is gedekt met blauwe tuile-du-Nord pannen op het voorschild, en op het achterschild en afloeiing blauwe kruispannen (voorheen oudhollandse/Utrechtse pannen [mededeling eigenaar]); speciezooam bij de aansluiting op het pannendak. Het dak is voorzien van mastgoten (volgens de bouwaanvraag en tekening was alleen aan de voorzijde een [bak]goot voorzien); onder de goten een uitkragende dubbele muizetand-daklijst. Ter hoogte van de brandmuur staat een gemetselde vierkante schoorsteen met dekplaat. In voor- en achterschild enkele kleine daklichten.

Het muurwerk is opgetrokken in kruisverband met geknipte voeg (nog puntgaaf in het deel van de oorspronkelijke achtergevel dat schuilgaat achter het later gebouwde deel van de aanbouw). Onderlangs de gevels een gepleisterde en grijs geverfde spatrand (bij de rechter zijgevel alleen geverfd). Boven de gevelopeningen van het woonhuis eensteens segmentbogen met verhoogd, gepleisterd boogveld met eenvoudige geverfde versiering (opnieuw aangebracht naar het voorbeeld onder de oude verflaag [mededeling eigenaar]).

De voorgevel van het woonhuis heeft de traditionele indeling: entree met nieuwe klampdeur (i.p.v. de oorspronkelijk paneeldeur) en tweeruits bovenlicht in geprofileerd kozijn met dito kalf, en aan weerszijden hiervan een zesruits schuifvenster met (vernieuwde) klamppluiken

(kozijn met luikaanslag). De vensters zijn voorzien van hardstenen lekdorpels. De woonhuisgevel heeft gietijzeren sierankers; voor het overige eenvoudige staafankers.

De voorgevel van de stal/schuur bezit ter plaatse van de dichtgezette dubbele staldeur een nieuw zesruits venster naar voorbeeld van de voornoemde. Links hiervan zit nog de opgeklampte dubbele deeldeur (in steensponning); nadat de oorspronkelijke toog eruit was gereden [mededeling eigenaar] zijn de deuren verhoogd (aangeheeld aan de bovenzijde) en is een houten latei geplaatst. Links in de voorgevel zit een -later aangebracht- vierruits betonnen stalraam. De rechter zijgevel heeft een zesruits schuifvenster als voornoemd en aan de achterzijde een kleiner formaat dito venster (opkamervenster; met rollaag aan onderzijde); op de verdieping twee vierruits stolpramen in geprofileerd kozijn en met hardstenen lekdorpel.

In de linker zijgevel twee stalramen als in de voorgevel. In de geveltop een klein rondlicht (oorspronkelijk een open ventilatiegat).

In de achtergevel van het huis een kelderlicht met diefijzers en een tweetal nieuwe zesruits vensters (ter plaatse van de oorspronkelijke achterdeur en het keukenvenster). In de aansluitende kopgevel van de aanbouw een klampdeur en een vierruits venster (beide onder rollaag). De lage achtergevel van de aanbouw heeft een drietal ijzeren halfronde stalramen en een klampdeur. Naast de andere, blinde kopgevel van de aanbouw staat tegen de achtergevel van de schuur een oude ijzeren gierpomp (voorheen stond deze aan de linker voorgevelhoek [mededeling eigenaar]).

Interieur. De indeling van het woonhuis is ongewijzigd. In de woonkeuken een brede boerenschouw; kelder met opkamer; spiegelklampdeuren naar kelder en opgang. In het voormalig bedrijfspand is het voorste deel van de stal verbouwd tot kamer. Verder is de indeling ongewijzigd (open hooizolder, deel, bergplaats en varkenshok); zware trekbalken en een stijl van hergebruikt materiaal (mogelijk van de gebinten van de oude boerderij); hergebruikte klampdeur van brede delen (bij de voormalige bakhuisruimte).

Motivering: Langgevelboerderij anno 1928.

Van cultuurhistorische waarde vanwege het bouwtype, als goed voorbeeld van een traditionele langgevelboerderij uit de jaren 20 met een nog gave hoofdvorm en grotendeels gave detaillering.

Situeringswaarde als beeldbepalend onderdeel van de historische agrarische bebouwing aan het Looeind.

Bronnen:

¹ Rijksarchief Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch. Kadastraal minuutplan 1832; Liempde/Goossenbunder C2 nr. 588. Kadastrale schattingskaart 1886; idem.

² Gemeentearchief Liempde. Inv.nr. 3311 Oorspronkelijk aanwijzende tafel; C588 [huis, schuur & erf; klasse 7], Jan C. Timmermans, bouwman. Inv.nrs. 3313-3318 Kadastrale leggers; Art. 372 [1832-1834] Jan C. Timmermans, bouwman; Loe Eind C588 [huis, schuur & erf]. Art. 522 [1834-1847] Franciscus van Eijndhoven, landbouwer. Art. 793 [1847-1867] Jan C. van Eijndhoven. Art. 896 [1867-1878] Maria van Dijck, huisvrouw van Joh^s Avendonks, landbouwer. Art. 1576 [1878-1921] Adriaan Avendonks en cons., landbouwer. Art. 1576 [1921-1940] Wilhemina, Johannes & Maria Avendonks, landbouwster; C588 [huis, schuur & erf] dienstjaar 1931 herbouw > C1064 [huis, schuur & tuin]. Art. 2684 [1940-1947] Maria Avendonks, landbouwster. Art. 3282 [1947-1956] Adrianus Appeldoorn, landbouwer; dienstjaar 1953 sectieovergang > E2282. Art. 3504 [1956-...] Johannes van den Braak, landbouwer.

³ Archief BWT Liempde. Bouwvergunning 17-2-1928, dossier 1928/2, bouw woonhuis met stal en schuur voor de kinderen A. Avendonks; met bouwtekening, schaal 1:100, getekend H.J. van den Boomen, Liempde.

⁴ Archief BWT Liempde. Bouwvergunning 1993, dossier 1993/071, bouw garage.